

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA PREȘEDINTELUI CURȚII

25 februarie 2021 *

„Trimitere preliminară – Procedură accelerată – Lipsa unui efect util – Articulare cu o procedură națională a măsurilor provizorii”

În cauzele conexe C-14/21 și C-15/21,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Tribunalul Administrativ Regional din Sicilia, Italia), prin deciziile din 23 decembrie 2020, primite de Curte la 8 ianuarie 2021, în procedurile

Sea Watch eV

împotriva

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (C-14/21 și C-15/21),

Capitaneria di Porto di Palermo (C-14/21),

Capitaneria di Porto di Porto Empedocle (C-15/21),

PREȘEDINTELE CURȚII,

după ascultarea judecătorului raportor, domnul J. Passer, și a avocatului general, domnul A. Rantos,

dă prezenta

Ordonanță

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea Directivei 2009/16/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind controlul statului portului (JO 2009, L 131, p. 57) și a Convenției internaționale pentru ocrotirea vieții omenești pe mare, încheiată la Londra la 1 noiembrie 1974, (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 1185, nr. 18961, p. 3).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două litigii între, în primul rând, Sea Watch eV, pe de o parte, și Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (Ministerul Infrastructurilor și Transporturilor, Italia), precum și Capitaneria di Porto di Palermo (Căpitaneria portului Palermo, Italia), pe de altă parte, și, în al doilea rând, Sea Watch, pe de o parte, și același minister, precum și Capitaneria di Porto di Porto Empedocle (Căpitaneria portului Porto Empedocle, Italia), pe de altă parte, în legătură cu două ordine de reținere emise de fiecare dintre aceste căpităanii și având ca obiect navele denumite *Sea Watch 4*, respectiv *Sea Watch 3*.

* Limba de procedură: italiana.

Litigiile principale

- 3 Sea Watch este o organizație umanitară fără scop lucrativ cu sediul în Berlin (Germania). Statutul său prevede că aceasta are ca obiect în special salvarea persoanelor aflate în situație de dificultate sau de pericol pe mare, precum și întreținerea și exploatarea de nave, de ambarcațiuni și de aparate de zbor pentru a veni în ajutorul acestor persoane. În conformitate cu obiectivul menționat, ea exercită în practică activități de căutare și de salvare de persoane în Marea Mediterană prin intermediul unor nave al căror proprietar și operator este în același timp. Printre aceste nave figurează în special două nave, denumite *Sea Watch 3*, respectiv *Sea Watch 4*, care sunt înregistrate în registrul național german, care arborează pavilionul german și care au fost fiecare certificate de un organism de clasificare și de certificare stabilit în Germania ca „navă-cargou general – polivalent”.
- 4 În vara anului 2020, *Sea Watch 3* și *Sea Watch 4* au părăsit pe rând portul Burriana (Spania) și au salvat mai multe sute de persoane aflate în situație de dificultate în apele internaționale ale Mării Mediterane. Comandanții fiecăreia dintre aceste nave au fost ulterior informați de Italian Maritime Rescue Coordination Centre (Centrul Italian de Coordonare a Operațiunilor de Salvare pe Mare) că Ministero degli Interni (Ministerul de Interne, Italia) autorizase debarcarea și transbordarea persoanelor vizate în nave care se aflau în portul Palermo (Italia), în ceea ce privește *Sea Watch 4*, și în portul Port-Empedocle (Italia), în ceea ce privește *Sea Watch 3*, și că, prin urmare, erau instruiți să își îndrepte navele spre aceste două porturi pentru a efectua operațiuni în locațiile respective.
- 5 Odată efectuate operațiunile menționate, Ministro della Sanità (ministrul sănătății publice, Italia) a ordonat ca aceste două nave să rămână ancorate în apropierea porturilor menționate în scopuri, într-o primă etapă, de izolare a echipajelor pentru a preveni răspândirea bolii COVID-19 și, într-o a doua etapă, de curățare, dezinfectare și certificare sanitară.
- 6 În urma procedurilor de curățare și de dezinfectare, Căpitania portului Palermo și cea a portului Port-Empedocle au efectuat inspecții la bord, iar ulterior au ordonat reținerea *Sea Watch 4* și, respectiv, a *Sea Watch 3* pentru motivul că au constatat existența unui ansamblu de nereguli tehnice și operaționale, dintre care unele trebuiau calificate drept „grave” și justificau, ca atare, această reținere.
- 7 De atunci, Sea Watch a remediat un anumit număr de nereguli. În schimb, aceasta consideră că neregulile rămase (denumite în continuare „neregulile în cauză”) nu sunt dovedite. Aceste nereguli se raportează în esență la faptul că, potrivit autorităților italiene competente, *Sea Watch 3* și *Sea Watch 4* nu sunt nici certificate pentru primirea la bord și pentru transportul mai multor sute de persoane, astfel cum au procedat în cursul verii anului 2020, nici dotate cu echipamente tehnice adaptate, în special în ceea ce privește tratarea apelor uzate, dușurile și toaletele.
- 8 În aceste împrejurări, Sea Watch a introdus la Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Tribunalul Administrativ Regional din Sicilia, Italia) două acțiuni în anulare împotriva măsurilor prin care Căpitania portului Palermo și cea a portului Port-Empedocle au ordonat reținerea *Sea Watch 4*, respectiv a *Sea Watch 3* până la încetarea neregulilor în cauză, precum și împotriva rapoartelor de inspecție anexate la aceste măsuri și a oricărui act prealabil, conex sau succesiv măsurilor menționate.
- 9 În plus, Sea Watch a însoțit aceste acțiuni de cereri de măsuri provizorii, în vederea adoptării unor măsuri asigurătorii, pe care le-a motivat prin existența unui risc de prejudiciu grav și ireparabil, în sensul dispozițiilor dreptului italian aplicabile în materie.
- 10 În cererile sale de decizie preliminară, instanța de trimitere arată printre altele că elementele care figurează în dosarele din fiecare dintre litigiile principale indică faptul că existența neregulilor în cauză face obiectul unor luări de poziție divergente nu numai din partea părților la aceste litigii, ci și a autorităților competente din Italia, statul portului, și din Germania, statul de pavilion. Astfel, autoritățile italiene competente consideră în esență că aceste nereguli sunt dovedite și că trebuie să li

se pună capăt, în timp ce autoritățile germane competente consideră că o justă interpretare a dispozițiilor relevante ale dreptului Uniunii și ale dreptului internațional aplicabile permite să se concluzioneze în sensul inexistenței unor astfel de nereguli.

- 11 Având în vedere această situație, instanța de trimitere consideră că interpretarea Directivei 2009/16 și a Convenției internaționale pentru ocrotirea vieții omenesti pe mare ridică probleme de drept complexe, noi și de importanță majoră pentru toate statele membre, a căror soluționare este necesară pentru a-i permite să soluționeze litigiile principale.
- 12 În aceste condiții, Tribunalele amministrativo regionale per la Sicilia (Tribunalul Administrativ Regional din Sicilia) a hotărât, în fiecare dintre cele două litigii principale, să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții cinci întrebări preliminare formulate în termeni cvasiidentici. Acesta a solicitat de asemenea Curții să judece prezentele cauze potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 13 Prin Decizia președintelui Curții din 2 februarie 2021, prezentele cauze au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii Curții.

Cu privire la cererile de punere în aplicare a procedurii accelerate

- 14 Potrivit articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, în cazul în care natura unei cauze impune examinarea acesteia în termen scurt, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate să decidă judecarea trimerii preliminare potrivit procedurii accelerate care derogă de la prevederile acestui regulament de procedură.
- 15 În speță, instanța de trimitere își motivează cererile având ca obiect judecarea prezentelor cauze potrivit procedurii accelerate prevăzute de această dispoziție invocând elementele care urmează.
- 16 Mai întâi, această instanță subliniază în esență că respectivele cauze privesc un domeniu sensibil în măsura în care au ca obiect activitățile de salvare a unor persoane aflate în dificultate, care sunt desfășurate în Marea Mediterană, începând din anii 2014 și 2015, de organizații neguvernamentale cu vocație umanitară, în special prin intermediul navelor-cargou care arborează pavilionul statelor membre, printre care figurează *Sea Watch 3* și *Sea Watch 4*.
- 17 În continuare, instanța menționată arată în esență că măsurile de imobilizare impuse navelor operate de *Sea Watch* se înscriu în cadrul unui ansamblu de măsuri care sunt de natură să afecteze, în general, activitățile menționate la punctul anterior. Astfel, cvasitotalitatea navelor care desfășoară aceste activități ar face, la ora actuală, obiectul unor măsuri de reținere adoptate de căpitaniile diferitor porturi italiene (printre altele cele ale porturilor Olbia, Palermo, Port-Empedocle și Veneția) și motivate de faptul că nu respectă cerințele impuse.
- 18 În plus, ținând seama de această situație, instanța de trimitere consideră necesar să se clarifice rapid cadrul juridic în care se desfășoară activitățile menționate, arătând nu numai că respectarea cerințelor impuse în materie de securitate și de sănătate constituie o problemă de ordine publică, ci și că nu există în prezent, în lipsa unei astfel de clarificări, niciun instrument care să permită încetarea practicii reținerilor de nave.
- 19 În sfârșit, această instanță consideră că termenele medii de soluționare a cauzelor de către Curte nu îi vor permite soluționarea litigiilor principale înainte de începutul verii anului 2021, în timp ce experiența anilor trecuți arată că acesta este sezonul în care se concentrează în mod normal operațiunile de salvare a persoanelor aflate în dificultate care trebuie să fie derulate în Marea Mediterană de către organizațiile neguvernamentale precum *Sea Watch* și omologii săi.

- 20 Ținând seama de ansamblul acestor elemente, instanța menționată consideră că este necesar să obțină, în termen scurt, răspunsuri la întrebările pe care le adresează Curții, arătând în același timp că, ținând seama de cererile sale având ca obiect judecarea prezentelor cauze potrivit procedurii accelerate, ea însăși a respins, cu titlu pur provizoriu și fără a aduce atingere unei decizii definitive cu privire la acest aspect odată ce Curtea va fi soluționat aceste cereri, cererile de măsuri provizorii care îi fuseseră prezentate de Sea Watch în vederea încuviințării unor măsuri asigurătorii.
- 21 Având în vedere elementele prezentate de instanța de trimitere, trebuie arătat în primul rând că, astfel cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții, incertitudinea juridică ce poate afecta activitățile unei părți la un litigiu național în cadrul căruia instanța competentă consideră necesar să sesizeze Curtea cu întrebări privind interpretarea dreptului Uniunii, pe de o parte, și interesul legitim al acestei părți de a cunoaște cât mai rapid posibil drepturile conferite acesteia de dreptul Uniunii, pe de altă parte, constituie împrejurări susceptibile să se prezinte în numeroase litigii și nu sunt, așadar, de natură să justifice ca o cauză preliminară să fie supusă procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 20 decembrie 2017, M. A. și alții, C-661/17, nepublicată, EU:C:2017:1024, punctul 16, precum și Hotărârea din 14 ianuarie 2021, The International Protection Appeals Tribunal și alții, C-322/19 și C-385/19, EU:C:2021:11, punctul 47).
- 22 Astfel, această procedură accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinare, a cărei existență trebuie stabilită în raport cu împrejurări excepționale specifice cauzei în legătură cu care este introdusă o cerere de procedură accelerată (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 20 decembrie 2017, M. A. și alții, C-661/17, nepublicată, EU:C:2017:1024, punctul 17).
- 23 În al doilea rând și pentru același motiv, numărul important de persoane susceptibile să se afle în aceeași incertitudine precum părțile din litigiul principal sau de situații juridice potențial vizate de decizia pe care instanța de trimitere este chemată să o pronunțe după ce a obținut răspunsuri la întrebările preliminare pe care le-a adresat Curții sau de decizii pe care această instanță sau alte instanțe naționale pot fi chemate să le pronunțe în litigii similare nu constituie, ca atare, o împrejurare excepțională de natură să justifice recurgerea la procedura accelerată [a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 13 iulie 2016, Banco Santander, C-96/16, nepublicată, EU:C:2016:566, punctul 18, Ordonanța președintelui Curții din 20 septembrie 2018, Minister for Justice and Equality, C-508/18 și C-509/18, nepublicată, EU:C:2018:766, punctul 14, precum și Hotărârea din 8 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Ordine de transfer falsificate), C-584/19, EU:C:2020:1002, punctul 36].
- 24 În consecință, trebuie să se considere că, deși evidențiază caracterul semnificativ și sensibil al litigiilor principale și al răspunsurilor pe care Curtea le poate da la întrebările care îi sunt adresate, în domeniul vizat al dreptului Uniunii (a se vedea prin analogie Ordonanța președintelui Curții din 8 martie 2018, Vitali, C-63/18, nepublicată, EU:C:2018:199, punctul 16, precum și Ordonanța președintelui Curții din 27 februarie 2019, M.V. și alții, C-760/18, nepublicată, EU:C:2019:170, punctul 17), aceste diferite elemente, a căror existență, în speță, reiese cu claritate din afirmațiile instanței de trimitere rezumate la punctele 17 și 18 din prezenta ordonanță, nu sunt de natură să justifice judecarea prezentelor cauze potrivit procedurii accelerate.
- 25 În al treilea și ultimul rând, rezultă, în mod evident, din afirmațiile instanței de trimitere rezumate la punctele 16 și 19 din prezenta ordonanță că litigiile în cadrul cărora această instanță solicită Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea dreptului Uniunii se caracterizează, dincolo de mizele lor juridice și de repercusiunile lor concrete, printr-o dimensiune umană importantă și delicată, în măsura în care privesc condițiile în care organizațiile neguvernamentale cu vocație umanitară sunt chemate să desfășoare activități de salvare a unor persoane care se află în dificultate sau în pericol pe mare. În acest context, instanța de trimitere subliniază în special că solicită punerea în aplicare a procedurii accelerate pentru a obține din partea Curții răspunsuri într-un termen care să îi permită soluționarea

litigiilor principale înainte de începutul verii anului 2021, sezon în cursul căruia experiența arată că se concentrează în mod normal operațiunile de salvare a persoanelor aflate în dificultate sau în pericol care trebuie efectuate în Marea Mediterană.

- 26 Cu toate acestea, astfel cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții, împrejurarea că un litigiu național prezintă un caracter urgent și că instanța competentă este obligată să pună în aplicare toate demersurile pentru a asigura soluționarea rapidă nu justifică, în sine, ca Curtea să supună cauza preliminară corespunzătoare procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură (Ordonanța președintelui Curții din 31 iulie 2017, *Mobit*, C-350/17 și C-351/17, nepublicată, EU:C:2017:626, punctul 6, precum și Ordonanța președintelui Curții din 29 noiembrie 2017, *Bosworth și Hurley*, C-603/17, nepublicată, EU:C:2017:933, punctul 9).
- 27 Astfel, această procedură se distinge, atât prin obiectul său, cât și prin condițiile de punere în aplicare, de o procedură a măsurilor provizorii precum cea prevăzută la articolele 160-166 și 190 din Regulamentul de procedură în ceea ce privește acțiunile directe și recursurile (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 7 aprilie 2016, *Consiliul/Front Polisario*, C-104/16 P, nepublicată, EU:C:2016:232, punctul 18, și Ordonanța președintelui Curții din 11 octombrie 2017, *Comisia/Polonia*, C-441/17, nepublicată, EU:C:2017:794, punctul 15) sau de cea aplicabilă în fața instanței de trimitere, astfel cum este menționată la punctul 20 din prezenta ordonanță.
- 28 În special, procedura accelerată prevăzută la articolul 105 din Regulamentul de procedură are ca obiectiv să permită Curții să pronunțe, într-un termen scurt, o decizie pe fond în cauza preliminară cu care este sesizată, iar nu să aprecieze necesitatea adoptării unor măsuri provizorii în așteptarea unei astfel de decizii.
- 29 În plus, spre deosebire de procedurile măsurilor provizorii prevăzute la punctul 27 din prezenta ordonanță, procedura accelerată nu permite Curții să se pronunțe fără întârziere și, dacă este necesar, cu titlu provizoriu cu privire la întrebările care îi sunt adresate, ci îi impune în prealabil să respecte dreptul de a prezenta observații scrise pe care articolul 105 alineatul (3) din Regulamentul de procedură îl conferă părților din litigiul principal și celorlalte persoane interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, printre care figurează statele membre, care, în conformitate cu articolul 38 alineatul (4) din regulamentul menționat, își pot depune observațiile în propria limbă oficială. Termenelor legate de respectarea acestei cerințe li se adaugă printre altele cele pe care le implică traducerea cererii de decizie preliminară în diferitele limbi oficiale ale Uniunii, cea a observațiilor scrise depuse de statele membre în limba de procedură și ulterior cea a deciziei Curții în vederea publicării acesteia.
- 30 Or, în speță, ținând seama de aceste cerințe și de data la care instanța de trimitere a formulat cererile de decizie preliminară, nu este posibil ca Curtea, chiar judecând prezentele cauze potrivit procedurii accelerate, să pronunțe o hotărâre cu privire la acestea într-un termen care să respecte buna administrare a justiției și care să permită instanței de trimitere să soluționeze litigiile principale înainte de începutul verii anului 2021, astfel cum aceasta a arătat că trebuie să procedeze pentru motivele evocate la punctele 19 și 25 din prezenta ordonanță.
- 31 Rezultă că recurgerea la o asemenea procedură nu poate, în orice caz, să atingă obiectivul vizat la punctul anterior din prezenta ordonanță și nu prezintă, așadar, efect util în prezentele cauze (a se vedea prin analogie Ordonanța președintelui Curții din 20 decembrie 2017, de *Diego Porras*, C-619/17, nepublicată, EU:C:2017:1025, punctul 25). Prin urmare, împrejurările prezentei cauze nu justifică ca Curtea să deroge de la dispozițiile general aplicabile ale Regulamentului de procedură, în speță în temeiul articolului 105 alineatul (1) din acest regulament.
- 32 În aceste condiții, Curtea a statuat deja că orice instanță națională sesizată cu un litigiu reglementat de dreptul Uniunii trebuie să dispună de competența de a încuviința măsurile provizorii care să permită garantarea deplinei eficacități a hotărârii ce urmează a fi pronunțată cu privire la existența drepturilor

invocate în temeiul acestui drept, înlăturând, dacă este cazul, aplicarea normelor de drept intern care s-ar opune acestei competențe. Acest lucru este valabil *a fortiori* atunci când instanța națională competentă decide să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții întrebări preliminare, astfel de măsuri provizorii putându-se dovedi adecvate pentru a asigura efectul util al sistemului de trimitere preliminară prevăzut la articolul 267 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iunie 1990, Factortame și alții, C-213/89, EU:C:1990:257, punctele 21-23).

- 33 Astfel, în primul rând, revine instanței naționale sesizate cu un litigiu având un caracter urgent, care este cea mai în măsură să aprecieze implicațiile concrete ale acestuia pentru părți și să considere necesar să adreseze Curții întrebări preliminare cu privire la interpretarea dreptului Uniunii, sarcina de a adopta, până la pronunțarea hotărârii Curții, toate măsurile provizorii adecvate pentru a garanta deplina eficacitate a deciziei pe care este chemată să o pronunțe ea însăși (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 10 aprilie 2018, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, nepublicată, EU:C:2018:253, punctul 15 și jurisprudența citată).
- 34 În speță, va reveni, așadar, instanței de trimitere, după cum a avut în vedere în cererile sale de decizie preliminară, astfel cum sunt rezumate la punctul 20 din prezenta ordonanță, sarcina de a decide dacă, pentru a asigura deplina eficacitate a hotărârilor pe care este chemată să le pronunțe, sunt adecvate măsuri provizorii și, eventual, de a stabili măsurile care trebuie adoptate.
- 35 La rândul său, Curtea va judeca prezentele cauze cu prioritate, în temeiul articolului 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, având în vedere împrejurările speciale ale acestor cauze, astfel cum reies din afirmațiile instanței de trimitere rezumate la punctele 16-19 din prezenta ordonanță.
- 36 Ținând seama de ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se concluzioneze că cererile instanței de trimitere având ca obiect judecarea prezentelor cauze potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură nu pot fi admise.

Pentru aceste motive, președintele Curții dispune:

Respinge cererile Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Tribunalul Administrativ Regional din Sicilia, Italia) având ca obiect judecarea cauzelor conexate C-14/21 și C-15/21 potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții.

Semnături